

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 5

Oktober 1940

38. årgang

Redigert av Det Norske Myrselskaps sekretær, dr. agr. Aasulv Løddesøl

MYRENE I LØTEN HERRED

Av Aasulv Løddesøl og J. Heggelund Smith.

LØTEN HERRED i Hedmark fylke har ifølge jordbrukstellingen av 1929 et landareal av 354,87 km². Herredets totalareal er 369,93 km².

Herredet har sin lengste utstrekning i nord—sør-retningen og grenser i nord og øst til Åmot, Elverum og Våler. I sør og vest grenser Løten til Romedal og Vang herreder (se oversiktskartet).

Kommunikasjoner: Særlig i de midtre deler av herredet er veinettet godt utviklet. Jernbanen mellom Elverum og Hamar går gjennom herredet.

Folkemengde: Ifølge folketellingen av 1930 fantes det 6158 hjemmehørende personer i herredet, dvs. 16,82 pr. km². Ved Løten jernbanestasjon og dessuten ved Adals Bruk og Klevfoss er det en del tettbebyggelse. I 1930 var det i alt 927 hjemmehørende personer på disse steder, altså vel 15 % av herredets samlede befolkning.

Fjellgrunnen i Løten er geologisk sett temmelig uensartet, da grensen mellom grunnfjellet og den kambrisk-silurske formasjon går gjennom herredet.

Ifølge de geologiske kartblader Åmot og Hamar består fjellgrunnen i de nordre deler av herredet overveiende av kvatssandstein, kaolinsandstein, kvartsitt, kvartsskifer og blåkvarts. Lenger sør i traktene omkring Løten kirke og Løten stasjon og nordover til Nordset består fjellgrunnen for en stor del av sort stinkkalk fra etasje 2 (olenuskalk) og alunskifer (diktyonemaskifer). På vestsida av disse formasjoner finnes en del grå og grønnlig leirskifer fra etasje 4 og dessuten en mindre del uren kalkstein og mørk leirskifer fra etasje 3. Lenger øst i herredet, i traktene omkring Venseterberget og likedan i herredets sørende på grensen mot Romedal, finnes relativt store områder av gammel granitt. Et mindre område i traktene på vestsida av Rokosjøen dannes av grunnfjell, som også danner fjellgrunnen lenger øst, på grensen mot Elverum herred. Her opptrer gneis, horn-

blendeskifer, glimmerskifer og kvartsitt. Gabbro finnes bl. a. i Rokoberget, Faldberget og Stensåsen.

Noen tall fra Amund Hellands verk «Jordbunden i Norge» viser oss i store trekk de geologiske dannelsers utbredelse i Løten:

Kvadratinhold	368 km ²
Grunnfjell	46 »
Granitt	80 »
Sparagmitt	102 »
Silur	40 »
Berggrus, blokker og myr	85 »
Leir og sand	10 »
Innsjøer	5 »

Myrene utgjør, som vi senere skal se, 43,23 km² eller ca. 12,2 % av herredets landareal.

De løse avleiringer innen Løten veksler meget i kvalitet, alt etter beliggenheten.*)

Det lavtliggende silurlandskap omkring Løten kirke har et forholdsvis rikelig dekke av leiraur. Åkerjorda der består vesentlig av kalkholdig sandmold og moldblanda svartjord som har sin opprinnelse fra forvitret alunskifer.

I de nordlige deler av herredet, i sparagmittområdet med mer kvartsittiske bergarter, finnes et utbredt skog- og myrlandskap. Her forekommer tørre sandmoer med grusavsetninger og steinsamlinger og skogbunnen dannes for det meste av sandholdig og steinet jord.

I de østlige deler av herredet, i gneis- og granittområdet omkring Rokosjøen, dekket den faste fjellgrunn flere steder av istidas avsetninger, bregrus og elvesand. Omkring selve Rokosjøen finnes relativt store terrasser. Ellers finnes det i disse trakter mange skruvrander og vorrer, dessuten tallrike flyttblokker.

Løten tilhører dels de brede slettebygder, dels de østlandske skogbygder. Høyden innen herredet veksler fra ca. 170 m o. h. sør om Hørsand st. til 855 m i herredets nordende, ved Gitvola. Storparten av gårdene ligger i en høyde av 170 til 300 m.

Myrinventeringer i Løten.

Det norske myrselskaps myrinventeringer i Løten er utført sommeren 1939 med midler som er stilt til rådighet av Rådet for teknisk industriell forskning. Markarbeidet er vesentlig utført av landbrukskandidat J. Heggelund Smith. Mindre deler av området er undersøkt av landbrukskandidat D. Lømsland. Kartgrunlaget for inventeringene har for største delen vært kart over Løten almenning i mst. 1 : 25,000 og bestandskart over «Kiærskogen» i mst. 1 : 10,000.

*) Kfr. P. A. Øyen: Jordbunden på Hedmark, Hedmarks historie, 1. fellesbind, hefte 2, Hamar 1925.

Tabell 1.

Sammen drag av myrarealene i Løten herred.

Myrtype	I almenningen		I Solbergskogen (tilhører almenningen)		I Løten bygd		I «Kiærskogen» (myrer større enn 20 dekar)		I alt i Løten herred	
	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0	Dekar	0/0
Lyngrik mosemyr	351	1,0	0	0	125	17,9	180	2,7	656	1,5
Grasrik (og grasfattig) mosemyr	26,240	73,4	22	9,8	7	1,0	3,307	50,5	29,576	68,4
Grasmyr	2,014	5,6	85	37,8	347	49,6	207	3,2	2,653	6,1
Krattmyr	810	2,3	13	5,8	0	0	0	0	823	1,9
Furuskogmyr	2,329	6,5	105	46,6	155	22,2	312	4,8	2,901	6,7
Gran- og bjørkeskogmyr	3,854	10,8	0	0	65	9,3	1,244	19,0	5,163	12,0
Myr som nå står under vann ..	165	0,4	0	0	0	0	0	0	165	0,4
Myrer mindre enn 20 dekar (gjelder bare «Kiærskogen»)	0	0	0	0	0	0	1,293	19,8	1,293	3,0
Sum	35,763	100,0	225	100,0	699	100,0	6,543	100,0	43,230	100,0

Tabell 2.

Analyser av jordprøver

Prøve nr.	Prøven uttatt	Myrtype	Volumvekt (tørrestoff pr. l) gram	pH-verdi
<i>Almenningen:</i>				
1.	Myr nr. 10	Grasmyr	187	4,88
2.	» » 12	—>—	228	5,20
3.	» » 37, Stigmyra	—>—	132	4,70
4.	» » 45, Stormyra	—>—	128	4,64
5.	» » 82	—>—	136	4,68
6.	» » 91, Elgsmyra	Grasrik mosemyr	118	4,56
7.	» » 132	—>—	107	4,00
8.	» » 139, Lomtjernsmyra	Krattmyr	131	4,80
9.	» » 176	Bjørkeskogmyr	194	4,07
10.	» » 183	—>—	136	4,01
11.	» » 183	Krattmyr	92	4,74
12.	» » 185, Oksbakmyra	—>—	126	4,94
13.	» » 211	Bjørkeskogmyr	140	4,98
14.	» » 226	Grasrik mosemyr	117	3,66
15.	» » 236, Langjordet	—>—	136	4,40
16.	» » 236, »	—>—	103	4,42
17.	» » 239	—>—	146	3,74
18.	Beitefeltet	Grasmyr	177	4,22
19.	»	Grasrik mosemyr	165	3,98
20.	»	—>—	104	4,18
21.	»	—>—	126	4,86
22.	»	Krattmyr	300	4,53
23.	»	Grasmyr	131	5,10
24.	»	—>—	136	4,68
25.	»	Grasrik mosemyr	135	3,62
26.	» » 27, Killingkjølen	—>—	147	3,83
27.	» » 303	—>—	148	3,78
28.	» » 371	—>—	96	3,96
29.	» » 371	—>—	147	4,00
30.	» » 390	Grasmyr	109	4,70
31.	» » 436	Grasrik mosemyr	139	3,94
<i>Kicærsbogen:</i>				
32.	Fra Kjærnlmyra	Grasrik mosemyr	86	4,80
33.	Pålsmyra	Grasmyr	112	4,88
34.	Finnskjeggvollan	Grasrik mosemyr	107	3,84

fra Løten.

I vannfri jord			Pr. dekar til 20 cm dyp		Merknader		
Aske 0/0	N 0/0	CaO 0/0	N kg	CaO kg	Formoldingsgrad	Dybde m	Under- grunn
29,47	3,02	0,43	1,128	159	Vel formolda	2,8	Stein
43,22	1,86	0,32	845	146	—»—	3,5	Sand
10,40	2,86	0,44	757	116	Noenlunde vel formolda	4,5	Grus
9,01	2,69	0,38	688	97	—»—	2,3	Sand
8,00	2,45	0,40	665	109	—»—	1,0	Grus
4,04	2,55	0,57	600	133	—»—	2,5	Grus
3,62	2,43	0,48	523	103	Svakt til noenl. vel formolda	3,8	Stein
8,40	2,33	0,85	612	223	Noenlunde vel formolda	2,8	Sand
7,86	2,68	0,75	1,038	292	Vel formolda	1,3	Grus
9,07	2,65	0,26	718	70	Noenlunde vel formolda	3,0	Stein
12,53	2,71	0,31	499	58	Svakt formolda	4,3	Grus
5,27	2,81	1,13	709	285	Noenlunde vel formolda	0,8	Grus
16,78	2,74	0,17	763	47	—»—	0,5	Sand
19,37	2,03	0,07	473	17	—»—	1,2	Grus
4,04	3,23	0,40	880	110	—»—	1,5	Stein
4,66	2,45	0,56	503	115	Svakt til noenl. vel formolda	1,0	Sand
3,45	2,01	0,17	588	48	Noenlunde vel formolda	3,5	Grus
3,74	2,87	0,33	1,019	117	Vel formolda	1,4	Grus
4,33	2,55	0,08	840	25	—»—	1,1	Grus
13,62	2,75	0,23	574	47	Noenlunde vel formolda	1,8	Grus
8,52	3,20	0,28	805	70	—»—	0,8	Grus
24,02	1,70	0,07	1,022	39	Vel formolda	0,4	Sand
5,89	2,92	1,39	763	365	Noenlunde vel formolda	2,0	Grus
4,22	3,28	0,55	889	149	—»—	1,0	Grus
3,58	2,33	0,05	628	14	—»—	1,0	Grus
3,13	2,87	0,15	844	45	—»—	1,1	Grus
6,31	2,82	0,19	837	57	Noenl. vel til vel formolda	1,0	Sand
2,76	2,01	0,04	385	8	Svakt formolda	1,0	Sand
3,13	2,45	0,05	721	16	Noenl. vel til vel formolda	0,4	Sand
3,74	3,04	0,54	664	118	Svakt til noenl. vel formolda	2,5	Stein
2,22	2,08	0,10	580	28	Noenlunde vel formolda	1,0	Sand
7,94	2,18	0,67	375	116	Svakt formolda	1,5	Grus
11,17	2,73	0,49	612	111	Noenlunde vel formolda	1,0	Sand
3,15	2,08	0,12	446	26	Svakt til noenl. vel formolda	2,5	Grus

(Tabell 2 forts.)

Analyser av jordprøve*

Prøve nr.	Prøven uttatt	Myrtype	Volumvekt (tørrestoff pr. l) gram	pH-verdi
35.	Krokerudkjølen	Grasrik mosemyr	111	3,80
36.	Do.	—>—	80	4,06
37.	Krakmyra	—>—	108	4,53
38.	Synnerslottmyra	—>—	57	4,82
39.	Kolmyra	Grasmyr	127	4,78
40.	Dalsmyra	—>—	162	4,60

Selve fremgangsmåten under arbeidet i marka er tidligere omtalt, bl. a. i hefte nr. 5, 1939, av Medd. fra D. N. M. (Myrene i Vang og Furnes herreder).

Spredte myrundersøkelser er tidligere foretatt av G. E. Stangeland*) og dessuten av ingeniør Thaulow i årene 1904—1913. Resultatene av Thaulows undersøkelser er ikke publisert.

Myrtyper: Som ved tidligere undersøkelser er myrene klassifisert etter Holmsens system (N. G. U. nr. 99, 1923). I alt er det skilt ut 6 typer, nemlig: lyngrik mosemyr, grasrik mosemyr, grasmyr, krattmyr, furuskogmyr og gran- og bjørkeskogmyr. Den grasrike mosemyr står ofte på overgangen til ren mosemyr, og for gran- og bjørkeskogmyras vedkommende dominerer som oftest bjørk.

Med hensyn til vegetasjonens sammensetning henvises til publikasjonen om myrene i naboherredet Elverum (Medd. fra D. N. M., hefte 6, 1937). De tilsvarende myrtyper i Løten skiller seg lite ut fra de samme typer i Elverum.

Som det fremgår av tabell 1 er det samlede myrareal i Løten 43,230 dekar. Av myrene ligger 35,763 dekar i Løten almenning, 225 dekar i Solbergskogen, 699 dekar i Løten bygd og 6,543 dekar i «Kiærskogen».

Antallet av undersøkte myrer eller myrområder fordeler seg slik: Løten almenning 496, «Kiærskogen» 47 (over 20 dekar), Solbergskogen 5 og Løten bygd 4. I alt er det således undersøkt 552 myrer, som alle er nummerert og innført i en tabell som ser slik ut:

Myras		Høide over havet m	Myrtype og areal i dekar							Dybde m	Undergrunn	Utnyttelse		Merknader
Nr.	Navn eller beliggenhet		Mosemyr		Grasmyr	Kratmyr	Skogmyr		I alt			Nå	I framtida	
			Lyngrik	Grasrik			Furu	Gran, bjørk						

*) Om torvmyrer i Norge, 3. del N. G. U. nr. 38, Kristiania, 1904.

fra Løten.

I vannfri jord			Pr. dekar til 20 cm dyp		Merknader		
Aske 0/0	N 0/0	CaO 0/0	N kg	CaO kg	Formoldingsgrad	Dybde m	Undergrunn
3,13	1,89	0,28	418	62	Svakt til noenl. vel formolda	3,5	Grus
2,67	1,77	0,12	284	18	Svakt formolda	4,2	Steingrunn
5,04	2,06	0,53	444	114	Svakt til noenl. vel formolda	3,5	Grus
9,45	1,92	1,10	221	127	Svakt formolda	2,5	Grus
15,61	2,41	0,42	611	105	Noenlunde vel formolda	4,0	Grus
7,17	2,54	0,86	820	277	Vel formolda	2,5	Leir

Av plasshensyn blir denne tabellen ikke tatt inn her.

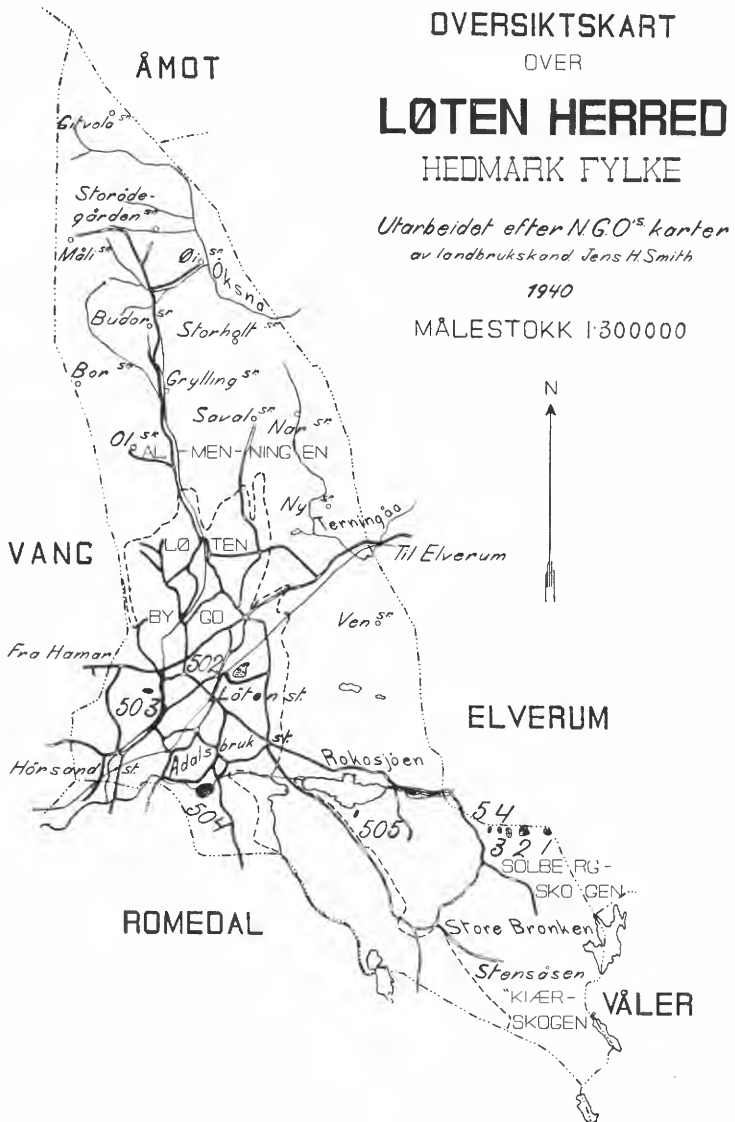
Analyseresultater: I tabell 2 er meddelt analyseresultater av 40 jordprøver fra forskjellige myrtyper. Prøvene er uttatt fra det øverste 20 cm jordsjikt. Analysene er utført ved Statens Landbrukskjemiske Kontrollstasjon i Trondheim.

For å lette oversikten skal vi nedenfor ta med følgende sammenstilling:

Myrtype	Antall prøver	Volumvekt (gram tørrstoff pr. l)	Aske 0/0	N 0/0	CaO 0/0	Pr. dekar til 20 cm dyp	
						N kg	CaO kg
Grasmyr	12	147	12,64	2,72	0,55	799	162
Grasrik mosemyr	21	113	5,61	2,36	0,30	533	68
Krattmyr	4	162	12,56	2,39	0,59	774	191
Bjørkeskogmyr	3	157	11,24	2,69	0,39	844	122

Det fremgår av sammenstillingen at grasrik mosemyr gjennomsnittlig har den laveste volumvekt. De andre myrtyper er atskillig bedre formolda, krattmyr står høyest med 162 g tørrstoff pr. l. Også når det gjelder askeinnholdet står den grasrike mosemyr lavere enn de andre myrtyper. De sistnevnte har et tilfredsstillende askeinnhold. Kvelstoffprosenten ligger gjennomgående nokså høyt for alle myrtyper. Den grasrike mosemyr, som har lav volumvekt, har imidlertid et atskillig lavere innhold av kvelstoff angitt i kg pr. dekar til 20 cm dybde enn de øvrige myrtyper. Hva kalkinnholdet angår så ligger det forholdsvis lavt. Påfallende lavt må det sis å være for bjørkeskogmyr, der som regel pleier å ha et høyt kalkinnhold. En må imidlertid være oppmerksom på at det er tatt få prøver både av denne myrtype og likeså av krattmyr.

Prøvene var gjennomgående sterkt sure, men to grasmyrprøver viste likevel en pH-verdi over 5,0 — altså middels sur.



Det norske myrselskap

A. H.

Tabell 3.

Analyse av brenntorvprøver fra Løten.

Prøve nr.	Prøve fra		Volumvekt	Sammenholdsgrad	Aske i vannfri torv %	Brennverdi i kalorier		
	Myr nr. (navn)	Dybde i m				I vannfri torv	I torv med 25 % vann	
<i>Almenningen:</i>								
B 1	Myr nr. 8,	Stormyra	0,5—2,5	640	2+	4,30	5,306	3,609
B 2	» »	25, Tjurugrasmyra	0,5—2,5	748	1,5	4,42	5,250	3,567
B 3	» »	45, Stormyra	0,5—2,5	507	2	8,22	4,858	3,282
B 4	» »	91, Elgsmyra	0,5—3,0	604	2	2,83	5,432	3,700
B 5	» »	96, Olamyra	0,5—2,0	829	2 ÷	2,37	5,502	3,752
B 6	» »	132	0,5—3,5	518	2+	2,81	4,704	3,154
B 7	» »	138	0,5—3,0	724	2+	9,88	4,746	3,202
B 8	» »	138	0,5—4,0	634	2	2,78	4,760	3,195
B 9	» »	139, Lomtjernsmyra	0,5—3,0	571	2+	5,34	5,026	3,401
B 10	» »	161, Rådelsmyra	0,5—3,0	678	2	3,20	5,166	3,501
B 11	» »	176	0,5—3,0	259	2 ÷ (løs, lett)	3,30	4,676	3,134
B 12	» »	183	0,5—3,0	638	1,5 ÷	6,87	5,348	3,646
B 13	» »	197	0,5—3,0	*)	*)	4,04	5,516	3,765
B 14	» »	206, Langjordsmyra	0,5—3,0	400	2	3,61	5,432	3,701
B 15	» »	236, Langjordet	0,5—1,5	574	2	2,92	5,488	3,743
B 16	» »	241, Sloken	0,5—2,0	740	2+	2,34	5,460	3,719
B 17	» »	275	0,5—3,0	593	1,5 ÷	6,98	5,180	3,520
B 18	» »	329, Øisetermyra	0,5—3,0	622	1,5	2,10	5,936	4,076
B 19	» »	390	0,5—2,5	875	1 ÷	3,50	5,908	4,058
B 20	» »	390	0,5—3,0	418	2	2,18	5,628	3,845
B 21	» »	422	0,5—2,0	516	2+	2,36	5,712	3,909
B 22	» »	454, Gryllingstormyra	0,5—3,0	535	1,5 ÷	2,00	5,376	3,656
<i>Løten bygd:</i>								
B 23	Myr nr. 502,	Ullermysra	0,5—3,5	622	1,5+	2,70	5,446	3,710
<i>«Kiværskogen»:</i>								
B 24	Myr nr. 22,	ved Kjølkøia	0,5—2,0	761	1,5	7,79	5,222	3,554
B 25	» »	29	0,5—1,5	740	2+	6,79	4,970	3,363
B 26	Krokrudkjølen		0,5—2,0	634	1,5	7,32	4,914	3,322
Middel				615,2		4,34	5,268	3,580

*) Bestemmelsen ikke utført.

Tabell 4.

Brenntorvmyrer

Nr. på over- sikts- kartet	Myras		Torv- lagets midlere tykkelse i meter før grøfting	Dårlig fortorvet lag over brenn- torven i m	
	Navn eller beliggenhet	Areal i dekar			
		Brenn- torv			I alt
<i>Solbergskogen:</i>					
2.	Haratjernmyra	30	60,0	ca. 2,3	ca. 0,4
3.	Snøplogmyra	20	70,0	„ 2,4	„ 0,4
	Sum	50			
<hr/>					
Nr. på almen- nings- kartet	<i>Almenningen:</i>				
6.	Øst for Talbak, sørvestre del	220	} 528,8	ca. 2,0	ca. 0,3
6.	Øst for Talbak, nordøstre del	60		„ 2,3	„ 0,5
7.	Sørøst for Rosettjern	35		364,4	„ 2,4
8.	Stormyra	440	1457,0	„ 1,9	„ 0,4
9.	Nord for foregående	25	29,7	„ 1,1	„ 0,3
10.	Nord for foregående, sør for jern- banelinjen	80	92,0	„ 2,0	„ 0,3
12.	På grensen mot Elverum, sør for jernbanelinjen	70	77,0	„ 1,6	„ 0,3
16.	Nord for Vensetra	20	24,6	„ 1,4	„ 0,3
17.	Øst for foregående	45	57,4	„ 2,6	„ 0,6
23.	Ved Lundgard	35	53,5	„ 1,2	„ 0,3
25.	Tjurugrasmyra	70	86,6	„ 1,8	„ 0,2
27.	Øst for Roset	25	102,5	„ 2,2	„ 0,2
28.	Nelttjernmyra	45	56,7	„ 2,0	„ 0,4
29.	Kroldmyra	42	84,6	„ 1,2	„ 0,3
36.	Øst for Grefseng	40	46,7	„ 2,5	„ 0,3
37.	Stigmyra	50	64,6	„ 2,8	„ 0,3
38.	Ved Høgholen	7	14,9	„ 1,7	„ 0,2
40.	Korildstadslåtten	60	149,3	„ 2,4	„ 0,4
45.	Stormyra vest for Stubberud	70	108,5	„ 1,2	„ 0,3
46.	Øst for Flagstadmoen	30	38,7	„ 2,5	„ 0,3

i Løten herred.

Masse m ³	Undergrunn	Merknader
69,000	Sand, grus	Brukbar torv. Haratjern må senkes om myra skal grøftes til full dybde.
48,000	Sand, gytje	Stort sett god torv. Mange stubber. Store deler av myra er grunn.
117,000		
440,000	Sand, stein, gytje	Torva er av god kvalitet.
138,000	Grus, stein, sand	Noenlunde god torv.
84,000	Sand, stein	Brukbar torv, vanskelig å grøfte til full dybde.
836,000	Sand, stein, grus, gytje	Stort sett bra torv. Torvanlegg i drift.
27,500	Sand, grus, stein	Godt fortorvet.
160,000	Grus, stein	Ganske bra torv.
112,000	Sand, stein	God torv, men mange stubber. Terningåa må senkes i tilfelle drift.
26,000	Sand, grus	Ganske god torv.
117,000	Grus, stein	Mindre god torv.
42,000	Sand, grus, stein	Meget godt fortorvet, men full av stubber. Ligger ved jernbanelinjen.
126,000	Grus, stein	Ganske god torv, men noe ujevn.
55,000	Sand, grus, stein	Noenlunde god torv i søre del. Den øvrige del av myra er ujevn i dybde.
90,000	Grus, sand	Brukbar torv.
50,400	Stein, grus	Stort sett bra torv.
100,000	Sand, grus, stein	Noe ujevn, men stort sett brukbar torv.
140,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv.
11,900	Sand, stein	God torv, men er vanskelig å drive.
144,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv.
84,000	Sand, grus	Mindre god torv.
75,000	Stein, leir	Bra torv, men en del stubber. Kraftledning går over myra.

(Tabell 4, forts.)

Brenntorvmyrer

Nr. på almen- nings- kartet	Myras		Torv- lagets midlere tykkelse i meter før grøfting	Dårlig fortorvet lag over brenn- torven i m	
	Navn eller beliggenhet	Areal i dekar			
		Brenn- torv			I alt
49.	Sørøst for myr nr. 40	10	11,0	ca. 1,6	ca. 0,3
50.	Nordøst for myr nr. 40	35	39,7	" 1,9	" 0,5
52.	Nord for Skogsrud	30	71,6	" 1,2	" 0,3
55.	Bumyra	145	171,2	" 1,7	" 0,3
64.	Sørøst for Mosjøen	15	16,9	" 2,4	" 0,5
65.	Sør for foregående	15	18,9	" 1,7	" 0,5
66.	Veamyra	200	320,6	" 2,2	" 0,4
68.	Øst for foregående	10	21,9	" 1,5	" 0,3
74.	Nord for Skogen	10	13,0	" 1,5	" 0,5
77.	Kulmyra	40	44,7	" 1,3	" 0,4
78.	Vest for foregående	25	26,8	" 2,4	" 0,3
79.	Gårdsmyra	28	57,7	" 1,7	" 0,3
83.	Øst for Vensetra	25	176,2	" 1,0	" 0,3
91.	Elgsmyra	150	174,2	" 1,9	" 0,5
96.	Olamyra	40	267,8	" 1,4	" 0,3
97.	Grevlingmyra	10	11,0	" 1,7	" 0,3
99.	Nordvest for Åtjernsholen	10	46,7	" 1,0	" 0,3
100.	Ved Åtjernsholen	32	46,7	" 2,0	" 0,3
104.	Nordvest for Sagbakken	8	10,0	" 1,6	" 0,3
107.	Sør for Sørli	10	13,0	" 1,4	" 0,3
112.	Sørøst for Åtjernsholen	90	139,3	" 2,4	" 0,5
126.	Vest for Nordløkken, n. f. veien	35	163,2	" 2,3	" 0,5
128.	Ved Damtjern, østlige del	15	} 66,6	" 1,6	" 0,3
128.	Ved Damtjern, vestlige del	20		" 2,6	" 0,6
129.	Nord for Nordløkken	8	10,0	" 1,9	" 0,3
132.	Vest for Damtjern	100	217,0	" 2,2	" 0,6
133.	Sør for Bjørksetra, s. del	20	} 106,5	" 2,2	" 0,5
133.	—»— nordlige del	10		" 1,3	" 0,6
135.	Ved veien til Geitholmsjøen	15	15,0	" 1,3	" 0,5
138.	Nord for Geitholmsjøen	90	} 181,2	" 1,7	" 1,0
138.	—»—	30		" 2,2	" 0,3
139.	Lomtjernsmyra	160	246,9	" 2,1	" 0,3

i Løten herred.

Masse m ³	Undergrunn	Merknader
16,000	Grus	Brukbar torv.
66,500	Stein, grus, sand	Ganske god torv.
36,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
246,500	Sand, grus, stein	Gjennomgående god torv.
36,000	Sand, stein	Temmelig mange stubber.
25,500	Grus, stein	Noenlunde brukbar torv.
440,000	Sand, stein, grus, gytje	Vekslende torv kvalitet. Mange stubber.
15,000	Sand, grus, stein	God torv i søre del.
15,000	Stein, grus	Mindre god torv. Vanskelig å få avløp for vann.
52,000	Sand, grus, stein	Mindre god torv.
60,000	Sand, stein	God torv, men mange stubber.
47,600	Sand, stein, gytje	Brukbar torv, men mange stubber.
25,000	Stein, grus, sand	Godt fortorvet, men stort sett grunn myr.
285,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående dårlig fortorvet.
56,000	Sand, grus, stein	God torv, men myra er oppdelt av holmer.
17,000	Grus, stein	God torv, myra må grøftes gjennom en morenerygg.
10,000	Sand, stein	God torv i sørvest. Myra er avtorvet i nord.
64,000	Sand, grus, stein	Bra torv. En del stubber.
12,800	Sand, grus	Meget godt fortorvet. Noen stubber.
14,000	Sand, grus	Godt fortorvet.
216,000	Sand, grus, stein	Ujevn kvalitet. Delvis partier med strøtorv.
80,500	Sand, grus, stein	Mindre god torv.
24,000	Grus, stein, gytje	Noenlunde god torv.
52,000	Grus, stein, gytje	Mindre god torv.
15,200	Sand, grus, stein	Noenlunde god torv. Godt utløp for vann.
220,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående mindre god torv.
44,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
13,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv. Ca. 1/2 m strøtorv over brenntorven.
19,500	Grus, stein	God torv. Bra utløp for vann.
153,000	Sand, stein	Torvstrøfabrikk her, men storparten av strøtorven er tatt. Brenntorven er gjennomgående bra.
66,000	Sand, stein	Ganske god torv.
336,000	Sand, grus, stein	Stort sett bra torv, en del holmer i nord.

(Tabell 4, forts.)

Brenntorvmyrer

Nr. på almenningskartet	Myras Navn eller beliggenhet	Areal i dekar		Torv- lagets midlere tykkelse i meter før grøtting	Dårlig fortorvet lag over brenn- torven i m
		Brenn- torv	I alt		
145.	Sør for Sørøie	7	33,8	ca. 2,2	ca. 0,5
150.	Øst for Søsveen	6	23,9	" 1,0	" 0,4
161.	Rådelsmyra	100	239,9	" 2,4	" 0,4
162.	Vest for foregående	10	15,0	" 1,3	" 0,5
176.	Nordøst for Talbak	50	382,4	" 1,9	" 0,5
180.	Sør for Ebro	60	104,5	" 2,0	" 0,5
183.	Omkring Ebrotjernet	135	720,0	" 1,9	" 0,5
185.	Oksbakmyra	35	221,0	" 1,1	" 0,5
197.	Grasbakmyra	60	118,4	" 1,6	" 0,5
203.	Nord for Tabro	6	98,5	" 1,0	" 0,2
216.	Vest for Langengen	6	9,8	" 1,7	" 0,4
219.	Vest for Holstua	10	12,0	" 2,7	" 0,5
220.	Nord for foregående	20	42,7	" 1,8	" 0,5
221.	Øst for Svartbekken	20	28,9	" 1,6	" 0,5
223.	Nord for Foskumslåtten	15	15,2	" 1,7	" 0,3
226.	Ved Savalseterberget	35	90,9	" 1,4	" 0,2
227.	Nordvest for Narsetra	8	172	" 1,5	" 0,3
229.	Nord for Narsetra	5	11,4	" 1,6	" 0,5
237.	Kvitkjølen	20	39,7	" 1,4	" 0,3
239.	Nordvest for Kvitkjølen	38	38,1	" 1,8	" 0,3
242.	Nord for Slokkjølen	15	17,2	" 1,1	" 0,3
275.	På grensen mot Elverum, sør for	300	750,0	" 1,9	" 0,5
275.	Gitvola seter	70		" 1,5	" 0,5
278.	Vest for foregående	50		135,6	" 1,6
279.	Sør for foregående	8	8,7	" 1,7	" 0,5
280.	Øst for Hemberget	200	322,6	" 1,5	" 0,5
285.	Ved Svarttjern	6	20,0	" 1,6	" 0,5
288.	Sør for foregående	25	56,9	" 1,0	" 0,5
310.	Sør for Nordhue	40	43,2	" 1,3	" 0,5
314.	Ved Øksna	4	4,2	" 1,7	" 0,3
320.	Ø. f. Øksna, n. f. Øisetra	9	9,6	" 1,6	" 0,5
327.	På grensen mot Elverum, ø. f. Øisetra	20	50,3	" 1,8	" 0,6

i Løten herred.

Masse m ³	Undergrunn	Merknader
15,400	Sand, stein	God torv. En del stubber.
6,000	Sand, stein	God torv i søre del.
240,000	Sand, grus, stein	Noenlunde brukbar torv. Bra utløp for vann
13,000	Stein, grus	Noenlunde god torv. Lett å grøfte.
95,000	Sand, stein	Noenlunde brukbar torv. I vestlige del har vært brenntorvdrift.
120,000	Sand, grus, stein	Mindre god torv, bra utløp for vann.
256,500	Sand, grus, stein	Mindre god torv, stort sett. Ebrotjern må senkes.
38,500	Sand, grus, stein	God torv.
96,000	Grus, stein	God torv. Torvanlegg under forberedelse.
6,000	Sand, grus, stein	God torv i nord, ellers er myra stort sett for grunn.
10,200	Sand	Meget godt fortorvet.
27,000	Sand, stein	Noenl. brukbar torv. ¹ / ₂ m strøtorv øverst.
36,000	Sand, grus	God torv. Har tatt stikktorv her.
32,000	Sand, grus, stein	Mindre god torv. Lett å grøfte.
25,500	Sand, grus, stein	Ganske bra torv. Lett å grøfte.
49,000	Grus, stein	God torv; ligger høyt.
12,000	Sand, grus, stein	Ganske bra torv.
8,000	Sand, grus	God torv.
28,000	Sand, grus, stein	Bra torv.
68,400	Grus, stein	God torv. Lett å grøfte. Bygges ny vei langs myra.
16,500	Sand, grus, stein	Ganske bra torv. Lett å grøfte.
570,000	Sand, grus, leir	N. v. del, gjennomgående mindre god torv.
105,000	Sand, grus, leir	S. ø. del, gjennomgående ganske god torv.
80,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv. Lett å grøfte.
13,600	Sand, stein	Ujevnt fortorvet. Lett å grøfte.
300,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv. Ligger ved vei. Lett å grøfte.
9,600	Grus, stein	Godt fortorvet.
25,000	Grus, sand	God torv.
52,000	Sand, grus, stein	Ganske bra torv.
6,800	Sand, grus	God torv. Lett å grøfte.
14,400	Sand	Godt fortorvet.
36,000	Sand, grus, stein	Ganske bra torv.

(Tabell 4, forts.)

Brenntorvmyre

Nr. på almenningskartet	Myras Navn eller beliggenhet	Areal i dekar		Torv- lagets midlere tykkelse i meter før grøfting	Dårlig fortorvet lag over brenn- torven i m
		Brenn- torv	I alt		
329.	Øisetermyra, østlige del	70	} 358,3	ca 1,3	ca. 0,5
329.	—»— vestlige del	140		" 1,6	" 0,6
332.	V. f. Øksna, n. f. Øisetra	20	21,3	" 1,3	" 0,5
340.	N. f. Øksna, n. f. Storholtsetra ..	5	10,4	" 1,6	" 0,5
341.	Nord for foregående	20	39,5	" 1,9	" 0,5
342.	Øst for myr nr. 340	20	59,6	" 1,3	" 0,3
344.	Ved Øksna, nordøst for Storholt- setra	25	75,1	" 1,9	" 0,6
360.	Sørøst for Storødegården seter	10	13,9	" 1,4	" 0,3
383.	N. f. veien til Målisetra	100	793,0	" 1,5	" 0,3
385.	Vest for Hestfjell	12	12,2	" 1,5	" 0,3
389.	Nord for Målisetra	100	571,4	" 2,2	" 0,7
390.	Sør for Målisetra, nordlige del	240	} 1505,7	" 1,5	" 0,5
390.	—»— søre del	750		" 1,8	" 0,4
396.	N. f. Budorsetra, søre del	10	} 565,2	" 1,0	" 0,3
396.	—»— midtre del	35		" 1,4	" 0,3
396.	—»— vestlige del	15		" 1,1	" 0,3
397.	På Svanfjell	70	106,5	" 1,2	" 0,3
401.	Vest for Svanfjell	6	12,2	" 1,6	" 0,2
406.	Sørvest for foregående	10	15,5	" 1,1	" 0,2
407.	N. ø. f. Budorsetra	75	144,9	" 2,0	" 0,3
409.	Sør for veien til Øisetra	70	354,7	" 1,0	" 0,3
422.	Sørøst for Klekkefjell, s. del	30	} 1052,7	" 1,8	" 0,3
422.	—»— nordlige del	25		" 2,5	" 0,3
435.	Sør for Budorsetra	40	90,3	" 1,5	" 0,5
436.	Ved Klekkefjell	70	871,4	" 1,8	" 0,5
438.	Sør for Gråfjell	35	94,9	" 1,2	" 0,5
448.	Sør for Borsetra	14	20,6	" 1,1	" 0,5
450.	Sørøst for Borsetra	30	140,0	" 1,0	" 0,5
452.	Borseterkjølen	50	262,9	" 1,2	" 0,5
454.	Gryllingstormyra, vestlige del	160	554,8	" 2,2	" 0,6
454.	—»— østlige del	20	554,8	" 1,7	" 0,6
458.	Vest for Åkvisla	3	3,4	" 1,5	" 0,5
483.	Vest for Gitvola seter	4	7,1	" 1,0	" 0,3
Sum for almenningen		6,587			

i Løten herred.

Masse m ³	Undergrunn	Merknader
91,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv. En del stubber.
224,000	Sand, grus, stein	God torv. Lett å grøfte.
26,000	Sand, stein	Brukbar torv. Lett å grøfte.
8,000	Grus	God torv.
38,000	Grus	God torv.
26,000	Grus	Gjennomgående god torv.
47,500	Sand, stein	Stort sett bra torv.
14,000	Grus, stein	Noenlunde god torv.
150,000	Sand, grus, stein	Noenlunde god brenntorv. Store grunne partier.
18,000	Grus	Gjennomgående bra torv.
220,000	Sand, grus, stein	Mindre god torv.
360,000	Sand, grus, stein	Mindre god torv.
1,350,000	Sand, grus, stein, gytje	Ujevn kvalitet, flere steder dårlig.
10,000	Grus, stein	God torv.
49,000	Grus, stein	Gjennomgående god torv.
16,500	Grus, stein	God torv.
84,000	Sand, stein	Bra torv. Ligger høyt og blir tungvint å drive.
9,600	Sand, grus, stein	God torv. Ligger avsides.
11,000	Sand, stein	God torv, men ligger avsides.
150,900	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv. Ligger ved vei.
70,000	Sand, grus, stein	Ganske god torv.
54,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv.
62,500	Sand, grus, stein	Bra torv.
60,000	Sand, grus, stein	Ujevn kvalitet.
126,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv.
42,000	Sand, grus	Stort sett brukbar torv.
15,400	Sand, stein	Noenlunde god torv, noen stubber.
30,000	Sand, grus, stein	Stort sett bra torv.
60,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
352,000	Sand, grus, stein	Gjennomgående bra torv. Flekkevis noe strøtorv.
34,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
4,500	Sand, grus	Stort sett bra torv.
4,000	Grus, stein	Brukbar torv, ligger avsides.
11,866,300		

(Tabell 4, forts.)

Brenntorvmyre

Myras		Areal i dekar		Forv- lagets midlere tykkelse i meter før grøfting	Dårlig fortorvet lag over brenn- torven i m
Nr. på over- sikts- kartet	Navn eller beliggenhet	Brenn- torv	I alt		
<i>Løten bygd:</i>					
502.	Ullermyra	60	250,0	ca. 2,2	ca. 0,4
503.	Norsengmyra	30	35,0	" 2,7	" 0,5
505.	Omkring Svarttjern	50	60,0	" 1,5	" 0,5
Sum Løten bygd		140			
<i>«Kiærskogen»:</i>					
Nr. på kartover «Kiær- skogen»					
3.	Finsedalsmyra	10	20,0	ca. 2,5	ca. 0,5
22.	Nær Kjølkoia	15	27,0	" 1,8	" 0,8
29.	Nær Finnskjeggvolla	25	83,0	" 2,0	" 0,6
33.	Krokrudkjølen A	30	} 1100,0	" 2,0	" 0,5
33.	—»— B	5		" 2,5	" 0,5
43.	Hagakallmyra	20	32,0	" 3,0	" 1,5
Sum «Kiærskogen»		105			
Sammendrag:					
	Solbergskogen	50			
	Løten almenning	6,587			
	Løten bygd	140			
	«Kiærskogen»	105			
Sum for Løten herred		6,882			

I tabell 3 er tatt inn analyseresultatene for 26 brenntorvprøver. Prøvenes brennverdi må gjennomgående betegnes som tilfredsstillende. Således viser 18 prøver høyere brennverdi enn 3,500 kalorier beregnet på torv med 25 % vann. Askeinnholdet er 4,34 % i middeltall for alle prøver, altså nærmest middels høyt. 11 av prøvene viser et lavt innhold av aske, dvs. mindre enn 3 %. Volumvekten er for flere prøvers vedkommende i minste laget, men stort sett kan den betegnes som tilfredsstillende. Sammenholdsgraden kunne også i mange tilfelle ønskes bedre.

I tabell 4 er gitt en oversikt over myrer i Løten herred som inneholder brenntorv. Den samlede kubikkmasse er beregnet til 12,426,300

i Løten herred.

Masse m ³	Undergrunn	Merknader
132,000	Sand, grus, stein	Stort sett bra torv. Nedlagt torvfabrikk her, og en stor del er avtorvet.
81,000	Leir, grus	Brukbar torv. Ca. 1/2 m dårlig strøtorv.
75,000	Sand, stein	Gjennomgående bra torv.
288,000		
20,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
15,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
35,000	Sand, grus, stein	Brukbar til noenlunde bra torv.
45,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
10,000	Sand, grus, stein	Brukbar til noenlunde bra torv.
30,000	Sand, grus, stein	Brukbar torv.
155,000		
117,000		
11,866,300		
288,000		
155,000		
12,426,300		

m³ råtorv. Areal brenntorvmyr utgjør i alt 6,882 dekar, fordelt på 127 felter.

Ved beregning av kubikkmassen er det underste 20 cm torvlag ikke tatt med, og heller ikke det dårlig fortorvede lag som ligger over brenntorven. Som det fremgår av tabell 4 har dette torvlag som regel en tykkelse av 0,3—0,5 m.

Strøtorvmyrer finnes det svært få av i Løten. Nord for Geitholmsjøen har Løten almenning en ganske stor torvstrøfabrikk (myr nr. 138), men det meste av myra er allerede avtorvet. Ellers finnes det bare små og spredte myrpartier som inneholder strøtorv. Vi nevner bl. a. Stormyra i «Kiærskogen».

Tabell 5. *Analyse av torvstrømateriale fra Løten.*

Prøve nr.	Uttatt fra dybde, m	Prøven uttatt fra	Aske i vannfri torvstrø	Vannoppsugningsevne i torvstrø med 20 % vann
<i>Almenningen.</i>				
1.	0,5—1,0	Myr nr. 138	2,05 %	11,6
2.	0,2—1,0	» » 218	1,53 „	8,4
3.	0,2	» » 188	2,01 „	7,9
4.	0,5	» » 188 } Ekrummyra	1,85 „	8,2
5.	1,0	» » 188 }	1,50 „	4,0
<i>Løten bygd.</i>				
6.	0,5	Myr nr. 503, Norsengmyra	4,55 „	6,0

Som det ses av tabell 5, hvor analyseresultatet av de uttatte strøtorvprøver er oppført, har prøvene gjennomgående liten vannoppsugningsevne. Bare prøve 1, uttatt fra myr nr. 138, viser et noenlunde tilfredsstillende resultat. (Forts.)

EIT OG ANNA OM MYRDRYRKING I NOREG FØR I TIDA

Av professor S. Hasund.

I det gamle jordbruket var det visseleg ein ukjend praksis å dyrka opp myr til åker og eng. Korn var så å segja det einaste produkt åkeren skulle bera; men til kornavl var myra lite skikka, då visst med de hjelperåder folk den tid hadde, og trongst det meir åker, så fanst det fastmark nok å dyrka opp. Så vidt eg kan sjå er myrdryrking heller ikkje nemnt i dei eldre sogekjeldor.

Det var i det 18. hundreåret at det vakna interesse for myrdryrkinga som for så mange andre sider av jordbruket. Fra 1750-åra og utetter var det mange føregangsmenn som sette slike dyrkingstiltak i verk, og det vart stundom skrive om myrene i bygdeskildringar og økonomiske magasin, samtidig med at patriotiske «Opandre jordbrukstiltak. Ein norsk føregangsmann fortel såleis alt i muntrings-Selskaber» sette opp premier for myrdryrking som for 1757 i eit dansk magasin om myrdryrkingsarbeidet sitt, og frå den tid og utetter tek myrdryrkinga sin plass mellom alle dei andre oppgavor som vart dryfte og tilråda og premierte.